

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Disputatio V. De Ministro Eucharistiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

cominunem, quæ in materia de Angelis traditur, Christus post ascensum in cælum, in aliis apparitionibus non solet se exhibere in propria persona: tum quia hoc non requiritur ad finem, ob quem istæ apparitiones contingunt, vel ad falsitatem & mendacium vitandum: non enim significatur, quod Christus sit præsens sub forma, sub qua apparet, sed quod sit realiter præsens sub speciebus consecratis. Confirmatur discurrendo per varios mutationum sive apparitionum modos: nam aliquando apparet in calice sanguis exuberans; aliquando hostia manat sanguinem, aliquando apparet massa cruda carnis: non est autem credibile carnem aut verum Christi sanguinem seorsum realiter exhiberi. Deinde ista caro & sanguis aliquando per sæcula asservatur, alteratur, nigrescit, corrumpitur: quæ non sunt attribuenda carni aut sanguini Christi jam gloriosi secundum propriam speciem. Idem clarius est, dum hostia vertitur in lapidem, aut aliud corpus: cum ibi ne quidem appareat aliquid Christi. Similiter dum Christus apparet corpore sanguinolento aut conciso, vel per modum pueri; nam cum nullibi sic existat in rerum natura, credibile videtur, apparitiones ejusmodi non esse Christi in propria persona. Quamvis hoc postremum non sit certum: cum similiter se exhibuerit in propria persona, & tamen in specie peregrina, post resurrectionem, tum Magdalenzæ, tum duobus discipulis euntibus in Emmaus.

28.

Christus non obstantibus hujusmodi mutationibus manet in Sacramento, quædo species non sic mutantur, quin sub similibus naturaliter adhuc maneret panis & vinum.

DICO II. Non obstantibus similibus mutationibus, manet Christus in Sacramento tunc solum & semper, quando species non sunt realiter sic immutatz, quin si non forent consecratæ, adhuc posset sub illis naturaliter permanere substantia panis & vini. Patet: quia præsentia sacramentalis dependet à solis speciebus, id quæ quændiu ipsæ manent per se sufficientes ad conservandam substantiam panis & vini. Porro an talis mutatio verè contigerit, non potest semper dignosci. Quando equidem brevi sedent species, signum est illas tantum fuisse sensui nostro occultatas sine immutatione circa ipsas factâ. Sed quando mutatz permanent, v.g. caro sanguis, lapis &c. & ex inæquali-

tate aut odore, sapore, duritie, similibusque qualitatibus magis propriis (color enim & figura sunt satis indifferentes, ut iis mutatis non necessariò mutetur res ipsa) colligitur species panis aut vini esse perfectè corruptas, nullatenus ibi manet Christus sacramentaliter, ideoque nec exhibenda est reverentia, quæ Christo in Sacramento, sed quæ miraculoso vestigio Christi, qui ibi præexistit, potest exhiberi. Putat autem Suarez non esse carnem aut sanguinem propriè dictum, in quem species Eucharistica quædoque miraculosè transmutantur, sed aliud corpus à Deo productum, quod figuram & speciem carnis & sanguinis referat. Verum nulla est ratio negandi esse carnem & sanguinem propriè dictum; non quidem hominis aut bruti, sed creatum à Deo, & nulli unquam animali incorporatum.

Petēs, quid faciendum sit Sacerdoti sacrificanti in hujusmodi apparitionibus? Resp. si species sacramentales redeant, esse sumendas: cum nulla sit ratio non lumen di, & mutatio verosimiliter tantum contigerit in oculo sacrificantis. Si non redeant, & mutatio tantum contigerit in aliqua parte specierum, sumi debet residuum ad complementum sacrificii. Si mutatio sit totalis, & perleverit, reservandæ sunt species sic mutatz: neque est necesse denuò consecrare (et si id putent Aliqui) Deus enim ipso facto tunc videtur dispensare in præcepto, quo mandavit utriusque speciei summptionem. Addeunt Alii, reconsecrationem tunc non fore consumptionem prioris sacrificii, utpote in utraque specie consecrati, sed potius novi inchoationem. Ad quod tamen dicerent aliter sentientes, censeri moraliter consumptionem prioris sacrificii. Sed si totus sanguis sit effusus, debet denuò fieri consecratio calicis juxta Rubricas Missalis, censeturque hæc pertinere ad complementum incepti sacrificii, perficiendi summptione utriusque speciei. Eadem Rubrica par. 2. n. 3. in fine reconsecrationem consulunt in calice, quo hostia per miraculum disparet. Quare in præsentia similiter fieri Plures consulunt, et si non necessariū putent. Quod nec ego vellem improbare. Veri potest Suarez d. 55. s. 4.

DISPUTATIO QUINTA.

De Ministro Eucharistia.

QUESTIO I.

Ad quos pertineat Eucharistia
consecratio?

1.
Solutio Sacer.
dos ritè or.

DICO: Eucharistia consecratio pertinet ad solos sacerdotes ritè ordinatos: ita ut hi soli validè consecrent,

Est contra quosdam Hæreticos existimantes, quod omnes Christiani sint sacerdotes, & habeant hanc potestatem, et si ea non debeant uti, nisi à communitate deputati, scilicet ob disciplinam & ordinem Ecclesie, & ad vitandum nimiam confusionem, quæ esset, si quilibet Sacramenti consecratione ingereret: ut sensit Lutherus variis locis apud Bellarminum lib. 4. de Euchar. cap. 16. Immo

is eo usque progressus est, ut diceret in Lib. de Missa privata & Vnctione sacerdotum (teste Bellarmino sup.) fore verum Sacramentum, etiam si à diabolo conficeretur. Idem in re sentiunt Kemnitius & recentiores Lutherani, etiam si quaestionem istam ut plurimum dissimulare soleant. Miraturque merito Bellarminus dissentire Sacramentarios utpote docentes Sacramenta non operari, nisi excitando fidem, & per Ordinationem ministrorum non imprimi characterem, nec dari novam spiritualem potestatem, sed solum usum seu officium.

Verum Conclusio constat ex communi consensu & perpetua traditione Ecclesiae, quae in plurimis Conciliis etiam est definita, ut Nicano I. can. 14. aliis 18. Lateranensi, & refertur cap. Firmiter, de summa Trinit. Florentino, & novissime Tridentino sess. 22. cap. 1. & can. 2. sess. 23. cap. 1. & 4. & can. 1. Idem docuerunt antiqui Patres, tum efficaciae verbum Christi conjungunt statum sacerdotalem, eumque inde tollunt. Sic Chrysostomus, ob hanc eximiam potestatem consecrandae Eucharistiae non raro scribit angelis aequari sacerdotem sive ab his illos superari lib. 3. de Sacerdotio & alibi. Ambrosius l. de dignitate sacerdotali c. 2. sacerdotalem potestatem regiae anteponebat. Quod etiam faciunt Chrysostomus & Nazianzenus, & reipsa docuit S. Martinus, cum teste Severo Sulpitio in vita illius, in convivio Imperatoris hunc postpositum suo Presbytero. Hieronymus quoque frequenter asserit non posse nisi Episcopos & Presbyteros Eucharistiam conficere, & Epistol. ad Evagrium hoc potissimum argumento demonstrat Presbyteros esse longe superiores diaconis, quod hi non habent potestatem consecrandi Eucharistiam. Quo titulo etiam S. Franciscus in suo Testamento tantum honorem vult deferri Sacerdotibus. Immo (teste S. Antonino 3. part. Chron. Tit. 24. c. 2. §. 2.) dixit: Si Sancto venienti de caelo, & in periculo alicui Sacerdoti me contingeret obviare, ad Sacerdotis manus deosculandas citius me conferrem, & Sancto dicere: Expecta me Sancte, quia manus huiusmodi verbum vita contrectant, & ultra humanum aliquid possident. Praeterea Clemens Romanus l. 2. Constitut. Apost. cap. 31. loquens aperte de sacrificii oblatione, ait: Laicus omnis sine sacerdote perficiens aliquid, frustra facit. Denique nullum proferri potest ex tota antiquitate exemplum, quo probetur diaconum aut laicum in aliquo casu consecrassent Eucharistiam: sicut tamen non pauca proferuntur exempla, quibus ostenditur in certis casibus diaconos, immo & laicos baptizasse. Vide Bellarminum supra, qui tamen non recte allegat Ignatium Epistol. ad Trallianos ad confirmationem hujus veritatis, ut insipienti textum patebit.

Ratio Theologica est: quia potestas con-

ficiendi Eucharistiam debet provenire ex confessione Christi; qui nusquam legitur illam, promiscue omnibus dedisse. Quin immo ipse nullis dedit potestatem consecrandi, quam iis, quibus dixit Luca 22. Hoc facite in meam commemorationem; id est, solis Apostolis, eorumque in sacerdotio successoribus, ut semper intellexit Ecclesia; quibus proinde potestatem dedit consecrandi: cum haec fuerit praecipua Christi actio, quam verba illa demonstrant.

Confirmatur: quia si vetus sacerdotium non erat omnibus commune, sed constitutum à Deo speciale, quanto magis in hoc longè excellentiori sacerdotio fuit observandum, ut nemo sibi illius honorem sumeret, sed qui vocatur à Deo tamquam Aaron, ut loquitur Apostolus ad Hebr. 5. Ob quod ab initio Ecclesiae usitata fuit Ordinatio Sacerdotum, in qua eis traditur consecrandi potestas.

Omnes porro Sacerdotes certum est valide posse consecrare, etsi sint haeretici, schismatici, excommunicati, degradati, irregulares, aut aliis impediti: id namque patet ex sensu totius Ecclesiae, & ex Tridentino sess. 7. can. 9. & alibi, docente numquam amitti characterem sacerdotii: quam diu autem iste in hac vita perseverat, tam diu subsistit in ministro potestas valide consecrandi. Unde idem Tridentinum sess. 23. cap. 4. damnat eorum sententiam, qui asserunt novi Testamenti sacerdotes temporariam tantummodo potestatem habere, & semel rite ordinatos iterum laicos officii posse, si verbi grati ministerium non exercent.

Confirmatur: quia consecratio non est actus jurisdictionis respiciens subditos, sed tantum Ordinis, respiciens materiam consecrandam. Deinde revertentes ab haeresi aut schismate non iterum ordinatur, sed recipiuntur in suo gradu. Similiter sublata excommunicatione aliove impedimento canonico, permittuntur ministrare, qui antea impediti fuerant.

Non favet etiam, quod praecisi & Gratiano in cap. Quo sensu Sancti interdictum dicunt talium consecrationes esse irritas seu non ratas. Quod quidem l. q. 1. (qui improbabiler dixerunt quosdam sacerdotes, praesertim haereticos, schismaticos, degradatos, non posse valide consecrare) quod nonnulli Pontifices & Patres dicant talium consecrationes non esse ratas, vel esse irritas: nam hi solum volunt, quod reprobentur tamquam illicitae & sacrilegae, quodque à talibus Episcopis ordinati sint suspensi ab exercitio.

Non favet etiam, quod praecisi ab Ecclesia non possint ejus nomine dicere: Offerimus &c. eo quod Ecclesia nolit talibus uti: nam hoc, veluti ceremonia, non requiritur ad valorem sacrificii vel consecrationis.

Nihilominus praecisi ab Ecclesia per censuram, vel suspensi ab officio sacerdotali, conficiendo Eucharistiam graviter peccant, quantumvis supponeretur esse in statu gratiae, adeoque duplici peccato, si praemittunt.

Accedit ratio Theologica.

Confirmatur.

Omnia Sacerdos, etiam haereticus, degradatus &c. valide potest consecrare.

Quo sensu Sancti interdictum dicunt talium consecrationes esse irritas seu non ratas.

Censura impedii speciale peccatum committunt.

tercia

Extra statum gratia constituitur peccat, tum conficiendo, tum sumendo. Qualiter id conficiendum.

terea sint extra statum gratia. Porro status gratia generaliter in Ministro requiritur, non tantum ut licite sumat, sed etiam ut licite conficiat; uti ad consecrationem aliorum Sacramentorum. Sufficit tamen in consecratione dicere: *Celebravi in malo statu.* Estque duplex peccatum sacrilegii, scilicet indigna receptionis & consecrationis juxta *Aversa* & alios. Nonnulli tamen dicunt esse unicum, ut *Diana*, *Azorius*, *Bonacina* & alii. Equidem in praxi cubitari non potest (ait *Aversa* q. 10. sect. 1. in fine) non satisfacere talem dicendo: *Communicavi in malo statu.* Confessio autem praerequitur ad celebrationem, quatenus scilicet, non quatenus conficitur Eucharistia.

QUESTIO II.

Ad quos pertineat Eucharistiae dispensatio?

6. Sa erodibus dedit Deus ordinariam potestatem distribuendi.

DIC O I. Ordinaria potestas & auctoritas dispensandi hoc Sacramentum jure divino ita est sacerdotibus concessa, ut nullis aliis inferioribus pari jure competat. Ita communiter Doctores. Probat ex *Luca* 22. *Hoc facite in meam commemorationem.* Quibus verbis Christus sicut consecrationem corporis sui principaliter commisit Apostolis, eorumque in sacerdotio successoribus, sic etiam ejusdem distributionem, quasi dixisset: *Actis Deo gratis Corpus meum consecrate, aliisque distribuite.* Idem colligitur ex hymno Ecclesiae: *Cujus scilicet sacrificii officium committi voluit solis Presbyteris, quibus sic congruit, ut sumant ceteris.* Unde *Tridentinum* sess. 13. c. 8. *Semper (inquit) in Ecclesia Dei mos fuit, ut laici a Sacerdotibus communionem acciperent, qui mos tamquam ex Traditione Apostolica descendens, jure ac merito retineri debet.* Quare etiam olim, dum Corpus Domini porrigebatur in manus Fidelium communicantium, id ipsum fiebat a Sacerdote, qui censetur principalis dispensans. Congruentia est: quia conveniebat, ut qui potestatem accipiebant super corpus Christi verum in conficiendo, etiam acciperent super corpus Christi mysticum, id est, Ecclesiam in dispensando. Deinde sicut Sacerdotis, inter Deum & homines medii, est dona & vota populi Deo offerre, ita etiam dona divinitus sanctificata populo tradere.

Requitur porro Ordo sacerdotalis solum ad dispensandum licite, non autem ad dispensandum valide, aut etiam cum fructu suscipientis, si hic sit dispositus, adeoque bona fide suscipiat a non ministro; immo et si suscipiat Eucharistiam taliter dispositus a se ipso: utpote sine obice suscipiens verum Sacramentum.

7. **D**IC O II. Non est tamen jure divino

prohibitum committere aliis ex delegatione hujus Sacramenti dispensationem. Patet ex antiqua praxi, qua olim diaconi non quidem propria auctoritate, sed ex jussu Episcopi vel Presbyteri, vel eorum ministri, Eucharistiam dispensabant; ut constat ex *Clemente Romano* l. 8. *constit.* c. 28. *Cypriano Serm. de lapsis post med.* Et verbis *S. Laurentii Martyris ad S. Xystum Papam*: *Cui commissi Domini sanguinis dispensationem.* Et quamvis dispensatio sanguinis ob certas rationes diaconi fortasse committeretur frequentius: quod tamen etiam frequenter commissa eis fuerit dispensatio corporis Christi, testis est *Justinus Martyr* *Apologia* 2. *pro Christianis in fine*, & *Nicenum Concilium* l. can. 14. alia 18. statuens: *Quid si non fuerit in praesenti vel Episcopus vel Presbyter, tunc ipsi (scilicet Diaconi) profert, & odant.* Et *Carthaginense* IV. cap. 38. statuens, ut diaconus praesente Presbytero Eucharistiam corporis Christi populo, si necessitas cogat, jussus erogat. Quocirca nullatenus admittendum est, quod Aliqui dixisse referuntur, diaconum ex officio potuisse dispensare sanguinem, ex commissione autem corpus Christi. Neutrum enim ex officio sed proprio jure, verum tantum tamquam commissi seu delegati potuerit, ut loquuntur auctoritates relatae, & *Clemens* l. 8. *constitut.* *Apost.* c. 28. dicens: *Oblatione ab Episcopo aut Presbytero facta, ipse diaconus dat populo, non tamquam sacerdos, sed tamquam qui ministrat presbyteris.* Quemadmodum Dominus assignavit famulos ad distribuendum pauperibus panem. Putat tamen *Aversa* q. 10. sect. 3. Corporis distributionem fuisse tantum committendam & commissam in necessitate: secus quam sanguinis, qui non debet tangi, uti corpus. Sed hoc primum probat cum olim etiam laici viri communicantibus tangerent illud nudis manibus. Credo tamen saepius commissam fuisse dispensationem sanguinis, quam Corporis ob commoditatem fidelium communicantium in utraque specie, quibus per ordinem sacerdos communicabat Corpus, diaconus subsequens sanguinem, sicut nunc minister ablutio, ne aliis duplici tempore & labore occuparetur sacerdos, sicut si ipse singulis perire daret quoque ablutio.

Solebat autem commissio ista olim esse frequentior: cum tunc ob paucitatem presbyterorum passim esse moralis necessitas. Nunc vero in desuetudinem abiit; cum major sit modò copia sacerdotum, quam eorum, qui tantum sunt diaconi, ideoque vix umquam occurrat necessitas: quae tamen juxta communem sensum requiritur ad hoc, ut diacono committatur, sive sacerdos sit praesens, sive absens.

Ceterum non debet necessitas esse adeo gravis, sed sufficit causa notabilis prudenter dijudicanda, v. g. ex parte sacerdotis infirmitate.

infirmis, occupatis in confessionibus, aut concione &c. Ex parte communicantium impletio annui praeccepti, Jubileum &c. quando alius sacerdos haberi facile non posset. Immo in extrema necessitate, si sacerdos non valeat aut irrationabiliter non velit ministrare Viaticum, poterit hoc facere diaconus, etiam sine mandato sacerdotis, ex praesumpta facultate Juris sive Episcopi aut Papae.

Dico III. Clericis diacono inferioribus & a fortiori laicis pullo modo poterit committi dispensatio Sacramenti, ut docent omnes Theologi, & constat ex communi usu Ecclesiae ac sensu. Idemque tradidit Concilium Rhemense, & refertur cap. Pervenit, de Consecrat. dist. 8.

Nihilominus plures Doctores praesertim recentiores existimant verosimiliter in casu gravissimae necessitatis, ut in articulo mortis, deficiente sacerdote & diacono, posse etiam laicum secluso scandalo porrigere Viaticum de expressa vel praesumpta licentia sacerdotis: nam hoc non est prohibendum jure divino, quandoquidem olim permissum fuerit fidelibus secum deferre Eucharistiam sequenti die sumendam: ac teste Eusebio lib. 6. Historia cap. 34. presbyter quidam infirmus miserit particulam consecratam ad Serapionem senem moribundum per puerum, e cuius manibus juxta mandatum presbyteri illam sumpsit: usus quoque Ecclesiae contrarius non videatur alium tam extraordinarium obligative comprehendere, nec tamen momenti esse appareat, ut tam rara & gravi necessitati debeat prevalere. Quod confirmat exemplum laudatissimae Mariae Reginae Scotiae, quae superiori saeculo subitura martyrium se ipsam prius communicavit. De speciali autem dispensatione Pii V. quae a quibusdam spargitur, non constat. Aequae infundatum est, quod ipsa id fecisset, ne Eucharistia veniret in manus Haereticorum: fuit enim incommodo potuisset aliter obviare, & potius non decessisset Eucharistiam secum assumere; quam proinde retinuit animo sumendi in articulo mortis. Denique non usus hujus facultatis (qui pariter militare videtur contra ipsos diaconos) potius apparet facti, quam juris, & riturque sive ex rarissima occurrentia talis occasionis aut necessitatis, sive ex incitamento eorum quos concernit, sive etiam pro parte ex imbutis contraria opinione.

Dico IV. Sacerdos extra missam & officium Parasceves potest se ipsum communicare in necessitate, dum non adest alius sacerdos, juxta Doctores communiter: ipse enim est ordinarius minister hujus Sacramenti, nec ipsum Sacramentum requirit distinctionem ministri a sumente, sive ex ratione sua, sive ex praescripto juris, saltem in casu necessitatis obligante. Unde

plurimi Doctores censent posse id fieri ex sola devotione, aut in magno aliquo festo, si infirmus sit, aut commodè celebrare nequeat, nec sit copia alterius sacerdotis qui ministret. Immo Varii existimant sacerdotem infirmum debere Eucharistiam sumere propriis manibus, quando in defectu sacerdotis ad illum defertur à diacono: quod tamen negat Vasquez. Alii autem volunt esse arbitrarium.

Quod dictum est de Sacerdote, extendi etiam potest ad diaconum in casu gravissimae necessitatis, ut si v.g. alioquin deberet decedere sine Viatico: nam Concilium Nicenum can. 14. alias 18. expressè concedit diaconis, ut se ipsos in absentia sacerdotis communicent: quod jure novo non est revocatum, pro tantae saltem necessitatis articulo. Immo Aliqui existimant idem licere diaconis in necessitate, etsi non sit tam gravis & extrema.

De aliis diacono inferioribus, etiam laicis, videtur idem non improbabile, secluso scandalo, in casu gravissimae necessitatis. Et confirmatur ex facto Reginae Scotiae. Unde Trid. sess. 13. c. 8. mandans, ut laici communionem à Sacerdotibus percipiant, non censetur hunc casum extremam necessitatis comprehendere. Confirmatur: quia laicus posset & deberet Eucharistiam à terra levare, & ob periculum irreverentiae eam subinde propriis manibus sumere: ergo mirum videri non debet, si id possit in sua propria, eaque extremam necessitate. Immo olim juxta exemplum Christi in ultima cena solebat porrigi Eucharistia in manum dexteram communicantium sinistrae in modum crucis superpositam, eamque nudam, si quidem viri essent, velatam verò seu involutam nitido linteo (quod Dominicale dicebatur) si feminae: qui deinde manu propria Eucharistiam ori ingerebant. Immo interdum etiam domum ferebant, ibique inter suos distribuébant, ut refert Estius in illud 1. Cor. 10. Panis quem frangimus &c. Quamvis nunc extra necessitatem graviter illicitum foret laicis Eucharistiam immediate manu tangere: ad hoc enim manus sacerdotum consecrantur, juxta D. Thomam q. 82. art. 3. Immo graviter peccaturos esse laicos, qui sustinerent pixidem aut calicem in quo Eucharistia actu continetur, censet Aversa q. 10. sect. 3. 5. Tertio minister in fine.

Dico V. Sacerdos ex causa rationabili potest partem hostiae suae dare communicare volenti: hoc enim non obest integritati sacrificii; cum in qualibet parte specierum tantundem contineatur. Immo antiquitus moris fuit, ut unus idemque panis consecratus frangeretur, & ex eodem vasculo Sanguis Domini à fidelibus sumeretur, uti etiam fecit Christus cum Apostolis. Nunc equidem sine causa non licet recedere à moderno ritu Ecclesiae, qui ha-

An etiam nec sit ad hoc requiratur, aut qualitas?

Etiam Diaconus potest seipsum in casu gravissimae necessitatis communicare.

Idem Foris alii.

12. Potest Sacerdos partem hostiae suae dare communicare volenti, si sit rationabilis alia qua causa.

Alias serbet,

mandus ho-
diernus ri-
tus,
De cuius
gravi obli-
gatione non
satis con-
stat.

Qua cen-
satur causa
sufficiens.

13.
Parochus
obligatur
Eucharistia
ministrare,
quoties ra-
tionabiliter
eam subditi
petunt.

Alias non,

An oblige-
tur tempore
pestis cum
periculo vi-
tae,

An possit se
periculo
subducere,
renunciando
officio.

bet, ut pro communicaturis distincta for-
mula ab hostia sacerdotis consecrentur.
Quamvis ei contraire non foret peccatum
mortale juxta varios Doctores: eo quod
irreverentia non videatur gravis, nec con-
suetudo graviter videatur obligare.

Porro justa causa non tantum est, quan-
do communicandus est moribundus (de
quo non potest esse dubium) sed etiam si
urgeat praeceptum Communionis: immo si
magna petentis devotio id suadeat, similive
causa, & alia parva hostia commodè haberi
nequeat. Ita Antoninus, Sylvestér, Henriquez,
Bonacina & plures alii. Similiter licitum erit
aliquas particulas consecratas, dum omni-
bus non sufficiunt dividere, & sic commu-
nicaturis præbere.

DICO VI. Parochus obligatur hoc Sa-
cramentum administrare per se vel per alios,
non solum quando subditi obligantur il-
lud suscipere (ut Quidam sine fundamen-
to sunt opinati) sed etiam quotiescumque
subditi rationaliter petunt. Ita communiter
Doctores. Ratio est: quia munus pastoris
est pascere non tantum in necessariis, sed
etiam in valde utilibus ad salutem, saltem
quando subditi id exigunt: ad hoc enim ac-
cipiunt stipendium; & non ut tantum in
extrema necessitate, aut quando subditi ob-
ligantur, Eucharistiam eis administrent. Un-
de quia alii non habent officium pastorale
vel speciale stipendium non obligantur, nisi
communi lege charitatis in extrema vel
gravi necessitate proximi. Dixi, quotiescum-
que subditi rationaliter petunt: si enim nimis
sæpe considerato eorum statu, aut importu-
no tempore petant, vel parochus ob infirmi-
tatem aut alias causas impediatur, licitè po-
terit communionem voluntariam denegare,
seu differre.

An autem obligetur parochus
hoc Sacramentum (idem est de extrema
Unctione) ministrare tempore pestis cum
periculo vitæ, est controversum inter Do-
ctores. Affirmat Filiarius, Sylvius, & alii.
Negat Armilla, Villalobos, Suarez, Rodriguez,
Diana, Dicastillo disp. 11. dub. 7. & alii, eo
quod non sit tantæ necessitatis, sicut Bap-
tismus & Pœnitentia. Affirmanti tamen sen-
tentia favet pietas, praxis, & summa Via-
tici utilitas, quæ dici possit necessitas. Po-
test insuper absque novo, saltem notabili
periculo ministrari peste infectis Eucha-
ristia post ministratum Sacramentum Pœ-
nitentiæ; à quo ministrando parochus certo
non excusatur. Ceterum in casu, quo Eucha-
ristia foret seorsim ministranda, aut Pœ-
nitentia quidem, non tamen Eucharistia,
posset sine periculo infectionis ministrari,
Opinio negativa efficaciter non potest re-
dargui.

Petes, an obligatione ministrandi sup-
posita, possit instante hujusmodi periculo
parochus officio renuntiare, sicque fugere?
Resp. indubie non posse, nisi sit alius ido-

neus, qui se offerat: sicut miles non po-
test renuntiare militiæ, instante necessitate
pugnæ. Alias sanè nullus Pastor foret obli-
gatus ovibus assistere, cum posset semper
hoc remediò ad fugiendum uti.

Q U Æ S T I O III.

Quid requiratur ad licitè distribu-
dum Eucharistiam?

DICO I. Ultra statum gratiæ, & ce-
rentiam censuræ (de quibus alibi)
ordinationem omnibus Sacerdotibus com-
munem, requiritur in ministro jurisdic-
tionem ordinaria, vel licentia, seu delegatio eorum,
qui habent jurisdictionem ordinariam: que-
lem habet Papa in universam Ecclesiam, Epil-
copus in suam diocesim, Parochus in suam
parochiam, Superiores Religionum in sibi
subditos respectivè. Est certum apud om-
nes, & colligitur ex Carthaginensi c. can. 7.
Milevitano can. 18. Idem patet ex Clement.
Religiosi, de Privil. ubi fertur excommunica-
tio Papæ reservata ipso facto incurrenda,
specialiter contra Religiosos, qui Eucha-
ristiam sæcularibus clericis & laicis mini-
strare præsumperint. Ubi obiter adverte
illam consequenter non incurri à sacerdoti-
bus sæcularibus, immo nec à Religiosis
ministrantibus Eucharistiam aliis Religio-
sis. Similiter ab incurrenda censura exulare
ignorantiam vel bonam fidem: tunc enim
non est præsumptio, quam jus requirit.
Privilegia quoque varia à Pontificibus con-
cessa, & quidem cum aliqua restrictione
seu limitatione supponunt, ministerium hoc
licentiam aut jurisdictionem saltem delega-
tam exigere.

Ratio Conclusionis est: quia proprius
sacerdos sive pastor jus habet pascendi suas
oves, & ne alieni pascant, nisi de ejus li-
centia. Deinde Ecclesia sic statuit ad vitan-
dum confusionem regiminis & ordinis Ec-
clesiastici.

Unde juxta communem sententiam est
peccatum morale, si secus fiat, cum ultra
petur officium alienum in re gravi: nisi
tamen ex probabili causa intercedat bona
fides & præsumpta pastoris voluntas: quæ
facilius præsumitur in communi ex de-
votione facta, præsertim si parochus sit
absens. Idem certè licentiam dare illi
quem communiter admittit ad celebra-
dum in sua Ecclesia. Quare autem suffi-
ciat licentia rationabiliter præsumpta ad
ministrandum Eucharistiam potius, quam
Sacramentum Pœnitentiæ, est, quod ad
privato pastore ordinario, sive non contra
voluntatem rationabilem illius: Absolutio
autem sacramentalis requirit insuper in ab-
solvente superioritatem actualem, sive or-
dinariam.

clinarum, sive de facto delegatam: cum sit essentialiter actus iudicii, adeoque dum sit, requirit presentem jurisdictionem, quæ non acquiritur per similem licentiam præsumptam; utpote quæ nil ponit, uti nec spera vel subsequens ratihabitio.

Ceterum Religiosi mendicantes per privilegium sive licentiam summi Pastoris, Romani scilicet Pontificis, possunt Eucharistiam ministrare omnibus Christi fidelibus toto anni tempore, exceptâ communionem paschali, & factâ per modum viaticum in articulo mortis; ut (omissis variis privilegiis) concessit *Paulus III.* Societati Jesu, & amplissimè *Paulus IV.* Fratribus Minoribus Bullâ 3. in *Bullario Rodriguez*, & *Julius II.* Fratribus Minoribus apud *Rodriguez* To. 1. q. 56. c. 3. qui eisdem Minoribus insuper concessit, ut Religiosi possint aliis simplicibus sacerdotibus etiam non approbatis (nam pro administratione Eucharistiæ nulla requiritur approbatio) facultatem concedere administrandi Eucharistiam in suis Ecclesiis, quam censetur concedere iis, quos ad celebrandû in suis Ecclesiis admittunt. Idemque habet praxi. Neque privilegia Pontificum facultatem Religiosis concessam restringunt ad certum locum, ut patet ex privilegio *Pauli III.* immo *Paulus IV.* eam positivè & expressè extendit ad omnem locum, dicens: *Viliber, etiam extra domos & habitacula eorundem fratrum &c.*

Dum verò in Bullis Pontificum excipitur dies Paschæ vel Resurrectionis Domini, id ita accipiunt *Rodriguez sup. Suarez, Vasquez, Bonacina, Lugo d. 18. sect. 2. n. 50.* & alii communiter contra *Navarrum c. 21. nu. 52.* & quosdam alios, non quòd non liceat Mendicantibus, & aliis, qui participant in eorum privilegiis, administrare Eucharistiam ipso die materiali Paschæ sive Resurrectionis Domini, modò Fideles alio die in sua parochia communicent ad satisfaciendum præcepto communionis paschalis: sed quòd non liceat administrare communionem paschalem, quâ Fideles satisfaciunt præcepto. Nam non videtur credibile Pontifices voluisse excipere communionem paschalem merè materialiter, sed formaliter, quatenus præcepta est: alioquin enim sequeretur, vi similium Bullarum posse Fideles satisfacere præcepto communionis paschalis in Templo Mendicantium aliis diebus inter Dominicam Palmarum & Dominicam in albis; cum verba Bullarum diem Resurrectionis Domini sive Paschæ ita excipiant, ut non præcipiant eo die communionem fieri in parochia: adeoque consequens videretur, communionem paschalem, quæ aliis diebus intrâ quindenam sumi potest, posse ministrari in templis Mendicantium, præterquam in die materiali Paschæ, veluti dumtaxat excepto juxta *Navarrum*. Confirmatur: quia Pontifices tantum volue-

Herincx Sum. Theol. Pars IV.

runt consulere præcepto communionis paschalis & juri parochorum, ut videlicet singulis annis quisque semel communionem à proprio Sacerdote recipiat, juxta cap. *Omnia utriusque sexus de Pœnit. & remiss.* Præcepto autem isti aut juri nullatenus præjudicatur, porrigendo in die Paschæ communionem non impletivam præcepti, uti nec, si id fiat aliis diebus paschalibus vel alio quovis tempore. Advertit quoque *Layman* apud *Lugo supra*, præsumi debere (nisi oppositum constet) eos qui petunt communionem die Paschæ in Ecclesiis Mendicantium vel satisfecisse, vel satisfacere velle aliâ die in sua parochia; ideoque eis non esse denegandam. Estque præmissa explicatio, inhærendo communibus regulis interpretandi Bullas, & secludendo declarationem Papæ, quæ fieret in oppositum, planè rationabilis & solida; & passim his in locis practicata. Etsi pro cautela majori, rutiliorum præsertim, aut ad submovendas offensionis occasiones, in plerisque nostris Ecclesiis die Paschæ non solet exponi publicè Ciborium SS. Sacramenti. Quòd si verò his non obstantibus S. Sedes declarationem faceret mentis suæ, de excipienda tam Communionem Paschali, quàm faciendâ materialiter in die Paschæ, indubiè ei post sufficientem & authenticam intimationem standum esset; neque etiam aliàs magno-
pere contendendum de hac re.

Excipitur etiam in privilegio *Pauli III.* articulus mortis. Et quamquam *Paulus IV.* illum non excipiat, quantumvis etiam de infirmis loquatur, sed solum Pascha, ideoque nonnulli Doctores existiment Mendicantibus illum verè non esse exceptum. Consuetudine tamen & sensu communi, atque etiam tacitâ mente Pontificis exceptus videtur, ita scilicet ut Religiosi Mendicantes nequeant moribundis ministrare Viaticum, sive Communionem tunc faciendam ex obligatione, & quæ datur (ut loquuntur) per modum Viatici. Quàmvis possint eis ministrare Communionem faciendam ex mera devotione, etiam sine licentia parochi: quod enim Communio fiat in articulo mortis, se habet tunc velut materialiter & per accidens, nec censetur dari per modum Viatici. Estque hoc indubitatum juxta *Castro Palao Tract. 21. disp. un. puncto 20. n. 8.* Favet etiam apertè *Paulus IV.* Bullâ *Cum sicut 3. in Bullar. Rodriguez*, ubi ait: *Quòd de cetero per totum orbem omnium utriusque sexus Fidelium dicti Ordinis Fratres à suis Superioribus, ut moris est, deputati Confessores, confessiones etiam infirmorum ubilibet, etiam extra domos & habitacula eorundem Fratrum, audire, ac omni tempore, præterquam in die Resurrectionis Domine, Sacramentum Eucharistiæ tam illis, quàm aliis quibusvis personis licite ministrare possint, Apostolicâ auctoritate tenore presentium indulgemus ac decernimus, & declaramus.*

18.

Et Viaticum moribundis.

Cc

Quæ

19.
Neque ob-
stat Bulla
Pauli IV.

Quae verba Pontificis maximè quoque pro se urgent isti Auctores, qui contemnunt Regularibus fas esse ministrandi infirmis Communionem etiam per modum Viatici. Sed sine sufficiente ratione: quia nimirum in generali concessione non censetur contineri Viaticum, utpote specialem difficultatem habens, & in aliis Bullis sufficienter exceptum. De quo etiam non erat controversia inter Religiosos & Parochos, sed solum de casibus ordinariis, videlicet, an sicut generaliter possunt Regulares in suis Ecclesiis excipere confessiones & dare Eucharistiam recurrentibus ad illos, sic idem possint de foris seu extra domos suas: ipsi alioquin Religiosi tunc temporis non urgebant sibi competere vi privilegiorum administrationem Viatici; utpote non ita pridem clarissimè excepti per *Paulum III.* Solum itaque permittitur eis ministrare Communionem non obligatoriam, sive sanis, sive etiam infirmis, tam extra pro-

Quid per
illam conce-
ditur.

prias domos vel Ecclesias, quam in eadem illas, ut ex verbis praedictis liquet.

Nihilominus si periculum sit, ne moribundus sine Viatico decedat, sive quia parochus deficeret, sive quia communionem injustè negaret; potest, immo ex charitate obligatur sacerdos Religiosus, uti & alius saecularis, ministrare Viaticum ex voluntate saltem tacita Ecclesiae aut superioris Prelati; ut contra *Navarrum* docent communiter Doctores. Idemque est de Communionem paschali, quando injustè negaretur à parochi. Ubi tamen de injustitia & irrationabili denegatione Parochi debet praecedere sufficiens notitia sive certitudo.

DICO II. Ad legitime ministrandam Eucharistiam insuper requiritur, ut non tribuatur, nisi legitime disposito. Pater ex dictis de Sacramentis in communi *disp. 3. quest. 6.*

DISPUTATIO SEXTA.

De Sumptione Eucharistiae, & Dispositione praequisita.

QUESTIO I.

An Sumptio Eucharistiae sit absolute necessaria ad salutem?

1.
Sumptio
Eucharistiae
non est par-
vulis neces-
sarium me-
dium ad sa-
lutem.

DICO: Etsi hoc Sacramentum sit utilissimum ad salutem, ut ex dictis de Effectu illius clarissimè patebit: non est tamen simpliciter necessarium. Ita Theologi communiter. Estque de fide quoad parvulos ex *Tridentino sess. 21. c. 4. & can. 4.* & ex sensu ac usu Ecclesiae parvulis Eucharistiam subtrahentis. Ratio est: quia parvuli justificantur per Baptismum, justificationem autem sine peccato mortali (cujus sunt incapaces) amittere non possunt: adeoque decedentes cum Baptismo sine Eucharistia re suscepta salvantur; voti autem sunt incapaces: adeoque Eucharistia in re vel in voto non est simpliciter omnibus ad salutem necessaria.

2.
Immo nec
adultis, sive
in re, sive in
voto.

Probatum deinde Conclusio generaliter etiam de adultis (de quibus Nonnulli sic loquuntur, ut sentire videantur Eucharistiam esse his necessariam in re vel in voto) quia illud tantum est necessarium medium in re vel in voto, quod re susceptum habet vim conferendi aliquem effectum necessarium ad salutem, qui tamen etiam per votum illius medii possit conferri. Sed Eucharistia re suscepta non confert effectum necessarium ad salutem; cum supponat primam gratiam, quae sufficit: ergo non est necessarium medium in re vel in voto.

Confirmatur I. quia Eucharistia non est medium necessarium ad justificationem à peccato, ergo nec ad salutem. Quamvis autem ad perseverantiam sit utilissima; non desunt tamen alia ad eandem media: ergo non aliter est necessaria etiam adultis, quam sicut observantia aliorum praecceptorum.

Confirmatur II. quia si quis brevi moriturus sumpto Viatico peccet mortaliter, potest per contritionem & poenitentiam justificari & salvari, quamvis nolit, immo non possit (puta, si ipsa die moriturus jam sumplerit Viaticum, sed cum obice, iterum communicare: ergo tali non est Eucharistia necessaria in re vel in voto.

Dices I. Christus *Joan. 6.* generaliter dixit: *Nisi manducaveritis carnem Filii hominis &c. non habebitis vitam in vobis*, sicut *c. 3.* dixerat: *Nisi quis renatus fuerit &c.* ergo Eucharistia est omnibus aequè necessaria, sicut Baptismus. Resp. (praetermissa expositione Variorum de Spirituali manducatione) Scripturam juxta doctrinam communem intelligi de reali manducatione Eucharistiae & tantum habere vim praeccepti, utique concernentis eos solos qui sunt praeccepti capaces, scilicet adultos. Ideoque Christus loquens de Baptismo, qui etiam parvulis est necessarius necessitate medii, non utitur verbis significantibus actionem, ut in praecedentibus sed potius passionem; dicens: *Nisi quis renatus fuerit.* Deinde etsi modus loquendi esset planè similis, dissimilem tamen esse modum intelligendi, constat, tum ex sensu & interpretatione Ecclesiae; tum ex